

УДК 378.011.3-051:793.3]:37.013.32:7

О. А. ЖИРОВ, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри хореографії Полтавського на-
ціонального педагогічного університету імені
В.Г. Короленка

НЕФОРМАЛЬНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ

Висвітлено окремі аспекти функціонування неформальної мистецької освіти в закладах вищої освіти, визначено її місце та розкрито діяльність танцювальних колективів як одного з напрямів реалізації неформальної мистецької освіти в системі підготовки майбутніх хореографів.

***Ключові слова:** неформальна мистецька освіта, формальна освіта, танцювальний колектив, творча особистість, професійна підготовка, професійна компетентність.*

Глибинні перетворення, що відбуваються в нових соціально-економічних умовах, зумовлюють зростання соціальної ролі творчої особистості, актуалізують наукове обґрунтування педагогічних умов, які забезпечують успішне її формування. Лише творча особистість, спроможна створювати, управляти, пропонувати нові теорії, нові технології, нові напрямки розвитку, знаходити шляхи виходу зі складних нестандартних ситуацій. Тому забезпечення кожній людині можливості використання свого творчого потенціалу на різних етапах життя є одним із пріоритетних завдань сучасної мистецької освіти.

Різні аспекти неформальної мистецької освіти висвітлено в працях О. В. Аніщенко, Н. Г. Василенка, С. Г. Вершловського, В. М. Горленка, Л. Б. Лук'янової, Н. С. Мартинової, Н. П. Павлик, О. В. Просіної, Л. Є. Сігаєвої, Н. В. Сулаєвої, О. В. Шапочкіної та інших. Водночас питання професійної підготовки майбутніх хореографів у контексті досліджуваної проблеми ще недостатньо вивчене.

Мета публікації полягає у визначенні впливу неформальної освіти на процес поглиблення професійної компетентності майбутніх учителів-хореографів.

В умовах реформування освітньої галузі сучасна формальна освіта не дає стовідсоткової гарантії інтеграції на ринку праці. Очевидно, що якісна та доступна освіта – фундамент для роз-

виту будь-якого суспільства. В останні роки в Україні все більше культивується думка, що основною характеристикою освіти має стати її безперервність, тобто навчання впродовж усього життя. Конкурентоспроможний фахівець повинен уміти змінюватися відповідно нових потреб суспільства і пристосовуватися до реалій життя. Важливим складником таких змін є активне залучення громадян до неформальної освіти, яка пропонує альтернативні форми навчання і новий зміст, що допомагають людям пристосовуватися до постійних трансформацій суспільства. Сьогодні одним із головних завдань неформальної освіти є підготовка молоді до самостійного життя. І якщо формальна освіта створює «загальну базу», то неформальна освіта швидше розвиває її, поглиблюючи компетентність у сферах, що представляють інтерес для самих учнів, або ж формує вміння, що виходять за межі цілей формальної освітньої системи (вміння справлятися з проблемами і стресовими ситуаціями, уміння критично мислити і брати участь у суспільно-політичних процесах, уміння жити в умовах різноманіття і динамічних змін у суспільстві, уміння вчитися і т.д.) [1, с. 39-40].

Неформальна освіта розуміється нами як будь-яка добровільно організована освітня діяльність поза межами формальної освіти, яка доповнює її, забезпечуючи освоєння тих умінь і навичок, які необхідні для соціально та економічно активного громадянина країни. Вона відбувається в мистецьких колективах (хорі, вокальному ансамблі, хореографічному колективі, драматичному гуртку) і не супроводжується видачею документа [2]. Така освітня діяльність структурована, має освітню мету, певні часові рамки, інфраструктурну підтримку і відбувається усвідомлено.

Коли йде мова про неформальну мистецьку освіту в галузі хореографічного мистецтва, то для більшості людей – це процес навчання у гуртках у позашкільних навчально-виховних закладах. Саме вони, на думку багатьох, і є тими широкодоступними установами, що відповідають інтересам молоді, забезпечують потребу особистості у творчій самореалізації. Проте більш глибокий аналіз цієї проблеми засвідчує вузькість такого стереотипного мислення, адже неформальна освіта передбачає додаткове навчання, задоволення найрізноманітніших духовних і освітніх потреб, поглиблення компетенцій за межами формальної освітньої системи впродовж усього життя. У контексті цього вагомого значення набуває безперервність освітнього процесу, яка має бути продовжена після школи у закладах вищої освіти. Тому створення у вищих неформального соціокультурного середовища є запорукою самореа-

лізації та подальшого становлення креативної особистості, здатної неординарно мислити і втілювати свої задуми в житті. На глибоке переконання вчених і педагогів, метою неформальної мистецької освіти є задоволення соціокультурних і освітніх потреб майбутнього педагога, розвиток здатності жити в сучасному соціумі, зберігаючи індивідуальні особливості, проведення з користю та захопленням вільного часу [3, с. 396].

З огляду на це, у процесі навчання у закладах вищої освіти важливою умовою поглиблення професійної компетентності майбутніх учителів-хореографів є продовження систематичного відвідування студентами художньо-творчих танцювальних колективів або творчих лабораторій, у яких відбувається стимулювання творчої активності студента, вдосконалення їхньої колективної та індивідуальної технічної майстерності, знайомство з досвідом і творчістю видатних майстрів сцени та хореографічними постановками вітчизняних та зарубіжних хореографів, формується балетмейстерські навички, здійснюється залучення до мистецтва, до національної культури і традицій. Багаторічний досвід функціонування вищої хореографічної освіти показав, що в кожному виші є такі танцювальні колективи, які з часом стали візитівкою не тільки закладу освіти, але й міста й області в цілому і в яких відбувається неформальна мистецька освіта. Так, у Харківській державній академії культури – це театр народного танцю «Заповіт» і ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ», у Київському національному університеті культури і мистецтв – Ансамбль народного танцю «Київ», Шоу-балет «Shadows», «Київ модерн-балет», у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв – Ансамбль бального танцю «Грація» і Ансамбль народного танцю «Колоски», у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди – Народний ансамбль народного танцю «Зорицвіт», Народний ансамбль бального танцю, у Національному університеті фізичного виховання і спорту України – Клуб спортивного танцю НУФВСУ «Супаданс», у Херсонському державному університеті – народний ансамбль танцю «Сузір'я», народний ансамбль танцю «Ладовиця». Не виключенням є і Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, творчі досягнення якого репрезентовані в діяльності Народного ансамблю спортивного бального танцю «Грація», Народного ансамблю танцю «Весна», Народного ансамблю сучасного балету «Марія». Кожен студент має можливість продовжити своє навчання в одному з танцювальних гуртків за відповідним напрямом діяльності. Слід зазначити, що головна мета діяльності

таких колективів полягає не стільки в набутті професійних, знань, умінь і навичок, необхідних для танцюристів-виконавців, скільки у вихованні почуття колективізму, любові до праці, високих моральних якостей громадянина і патріота своєї держави, залученні до творчості.

Отже, одним із напрямів реалізації неформальної мистецької освіти в системі підготовки майбутніх хореографів є діяльність танцювальних колективів, робота яких спрямована на поглиблення професійної компетентності студентів. Головне завдання педагога – організувати процес освіти як навчально-дослідну діяльність учнів, спрямовану на виявлення і розвиток індивідуальних особливостей і можливостей до адаптації в соціумі, на активне освоєння постійно розширюється освітнього простору, на інтеграцію формальної та неформальної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ермакова Т. Ф. Принципы неформального образования при обучении иностранным языкам / Т. Ф. Ермакова // Среднее профессиональное образование. – 2012. – № 2. – С.39-40.
2. Литвиненко І. М. Неформальна освіта (визначення) [Електронний ресурс] / І. М. Литвиненко. – Режим доступу : <https://vseosvita.ua/library/neformalna-osvita-viznacenna-31773.html>
3. Сулаєва Н.В. Неформальна мистецька освіта студентів вищих педагогічних навчальних закладів України / Н. В. Сулаєва // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2013.– № 7 (33). – С. 394-405.

